

Kuntien talous ja sote-uudistus

Olli Savela, kaupunginvaltuutettu, Hyvinkää

28.9.2014 Helsinki

Sote-alueiden rahoitus

- Kunnat rahoittavat sote-alueiden toiminnan painotetun asukasluvun perusteella, painotekijöinä ikärakenne ja sairastavuus, mahdollisuus ottaa huomioon myös muita valtionosuustekijöitä
- Sote-alueet maksavat palvelujen tuottamisesta siitä vastuussa oleville kunnille ja kuntayhtymille (4-5 per sote-alue ?)
- Lopullinen korvausten määrittely järjestämispäätöksessä
- Kunnat ja kuntayhtymät tuottavat palvelut joko omana toimintana, yhteistyössä, ostopalveluna tai palvelusetelillä
- Keski-Uudellamaalla on arvioitu sote-uudistuksen maksavan 50-60 miljoonaa euroa vuodessa lisää (yli 200 euroa/asukas)

Rahoitus ongelmallinen

”Järjestelmästä tulee perustuslain kannalta ongelmallinen, jos siitä syntyy kunnille maksuautomaatti. Ne eivät voi vaikuttaa kustannuksiin ja toisaalta kaikki raha pitää käyttää, eikä kannusteta kustannustehokkuuteen.”

”Tähän saakka palveluiden rahoituksessa on noudatettu rahoitusperiaatetta eli että valtio huolehtii siitä, että kunnat selviävät tehtävistään. Tässä mallissa valtio pesee kätensä kustannuksista.”

Hallinto-oikeuden professori Olli Mäenpää
Maaseudun tulevaisuus 22.9.2014

TERVEYDENHUOLLON RAHOITUS

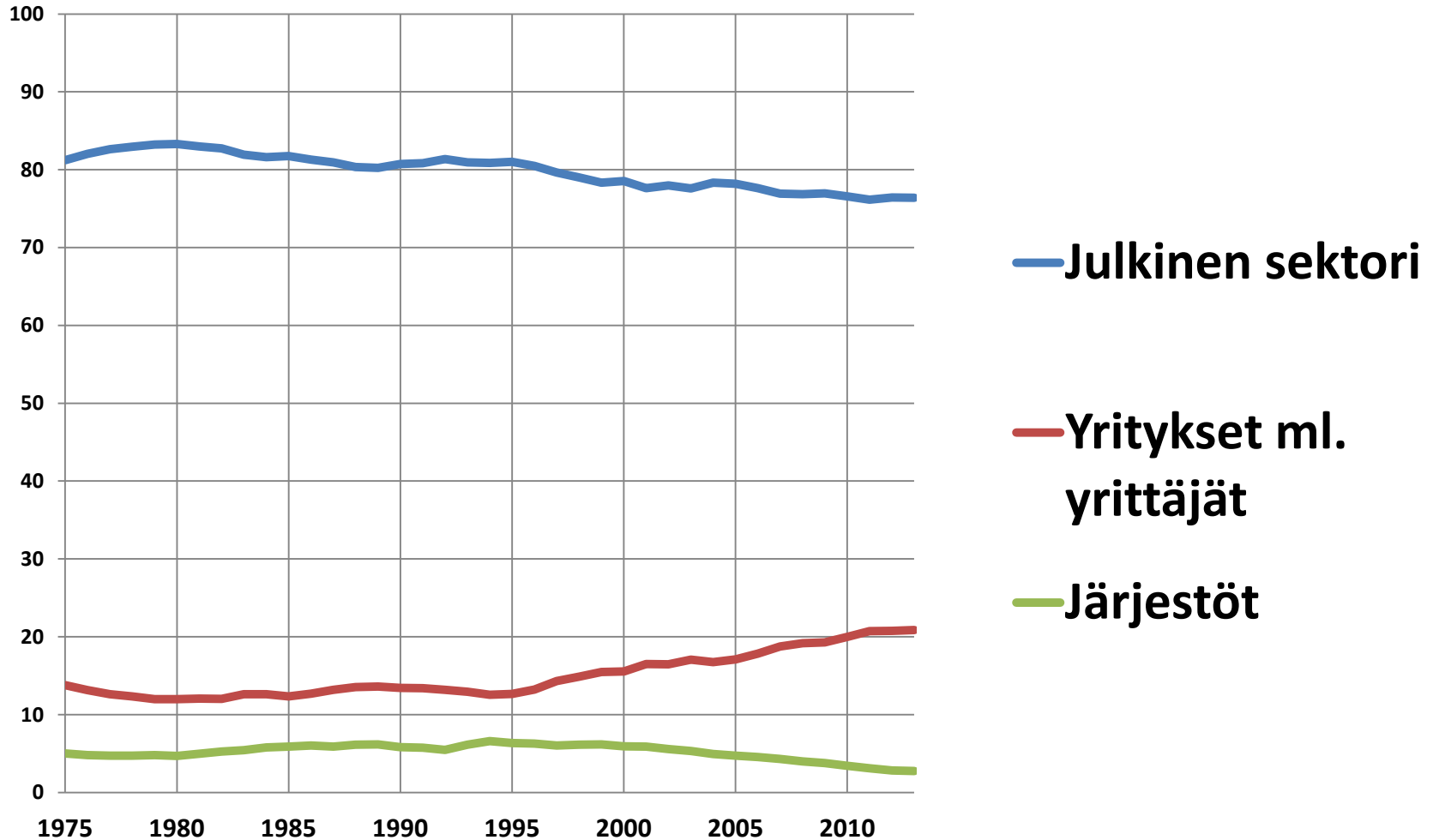
Rahoittajataho	Osuus % kokonaisuudesta
Valtio	24,4
Kunnat	36,7
Kela	14,4
Avustuskassat	0,3
Yksityinen vakuutus	1,8
Kotitalouksia palvelevat yhteisöt	1,0
Työnantajat	2,9
Kotitaloudet	18,6
Yhteensä	100

KUNNALLISEN PALVELUTUOTANNON OHJAUKSEN MALLIT

- **omistamiseen** perustuva ohjaus
- **ostamiseen** (kilpailuttamiseen ja sopimiseen) perustuva yksityisten tuottajien ohjaus
- **osaomistamiseen ja ostamiseen** (sopimiseen) perustuva kuntayhtymätuottajien ohjaus
- **asiakkaan** palvelutuottajavalintojen kautta tapahtuva ohjaus ("raha seuraa potilasta")
- neuvottelut ja muut **yhteisymmärryksen** tavoittelun pakottamattomat keinot

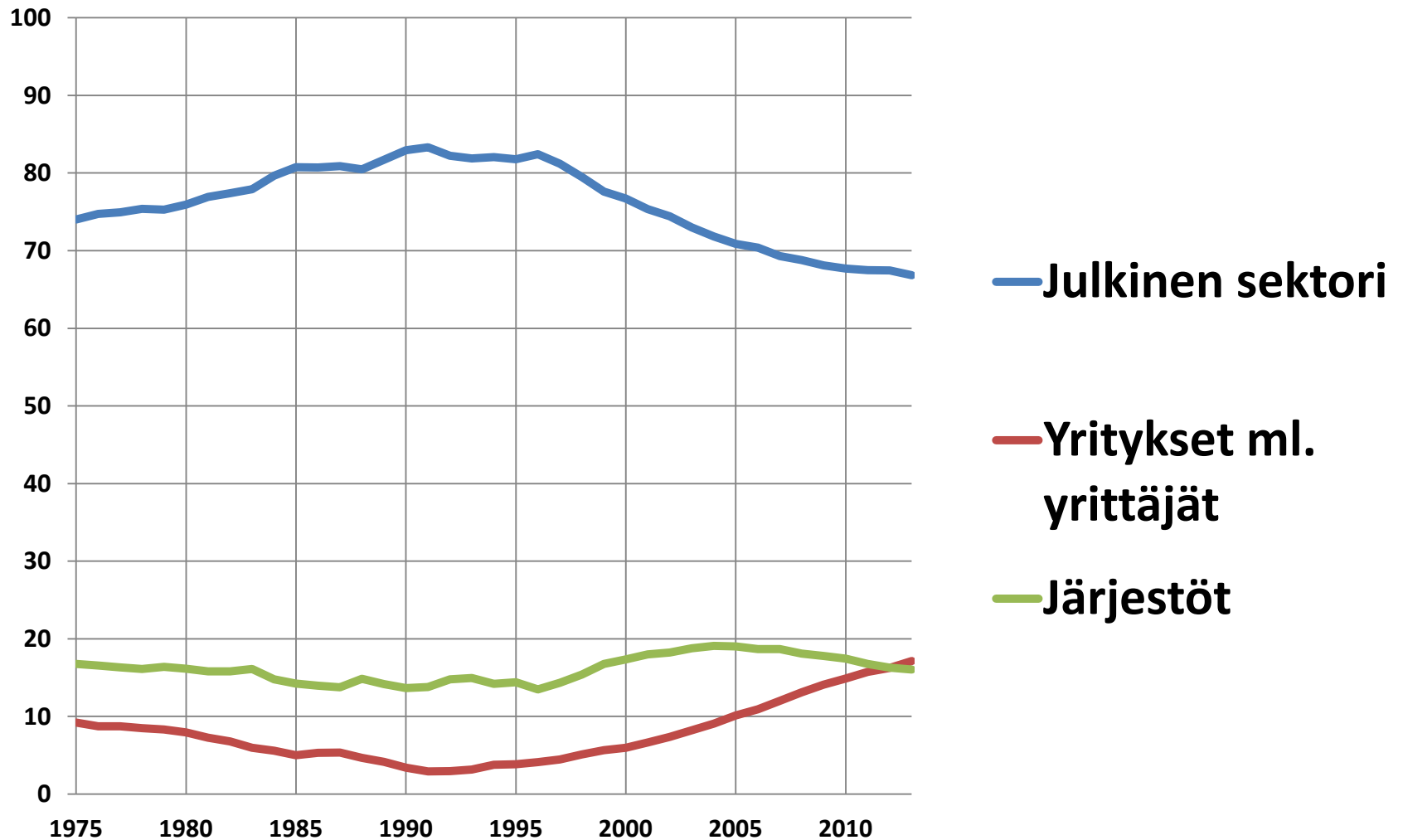
Terveysspalvelujen tuotoksen jakauma, prosenttia

Lähde: Kansantalouden tilinpito, Tilastokeskus

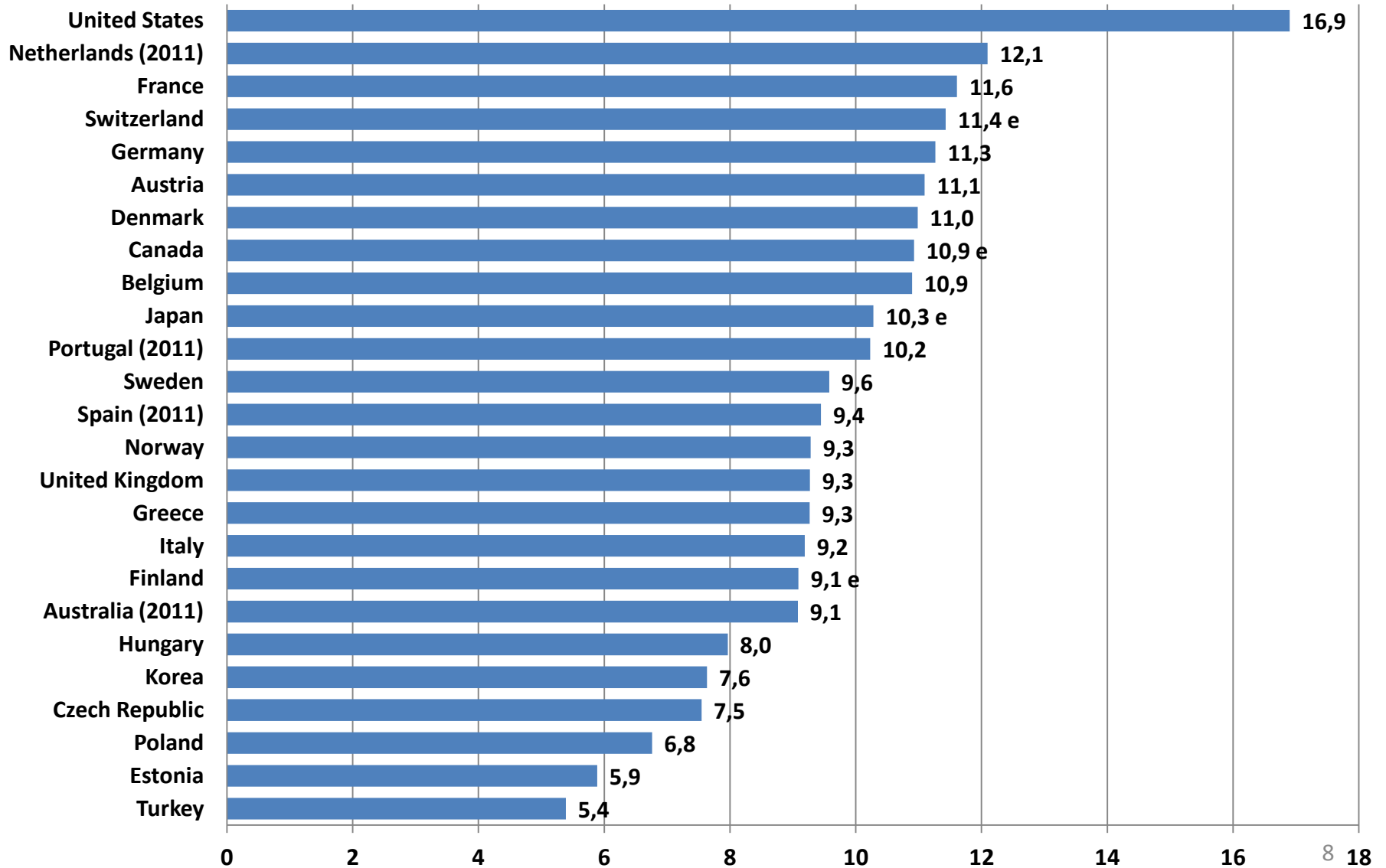

Sosiaalipalvelujen tuotoksen jakauma, prosenttia

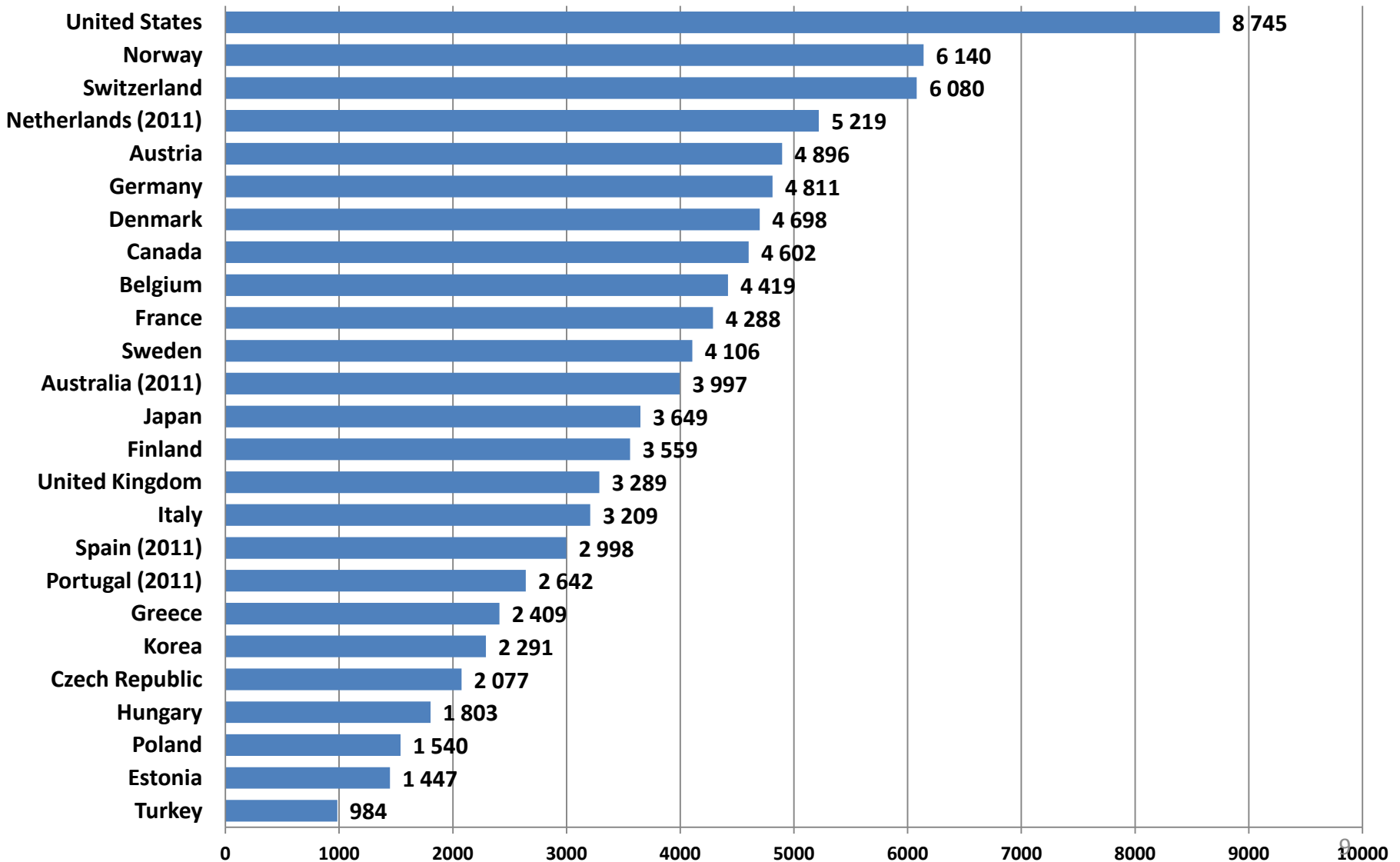
Lähde: Kansantalouden tilinpito, Tilastokeskus

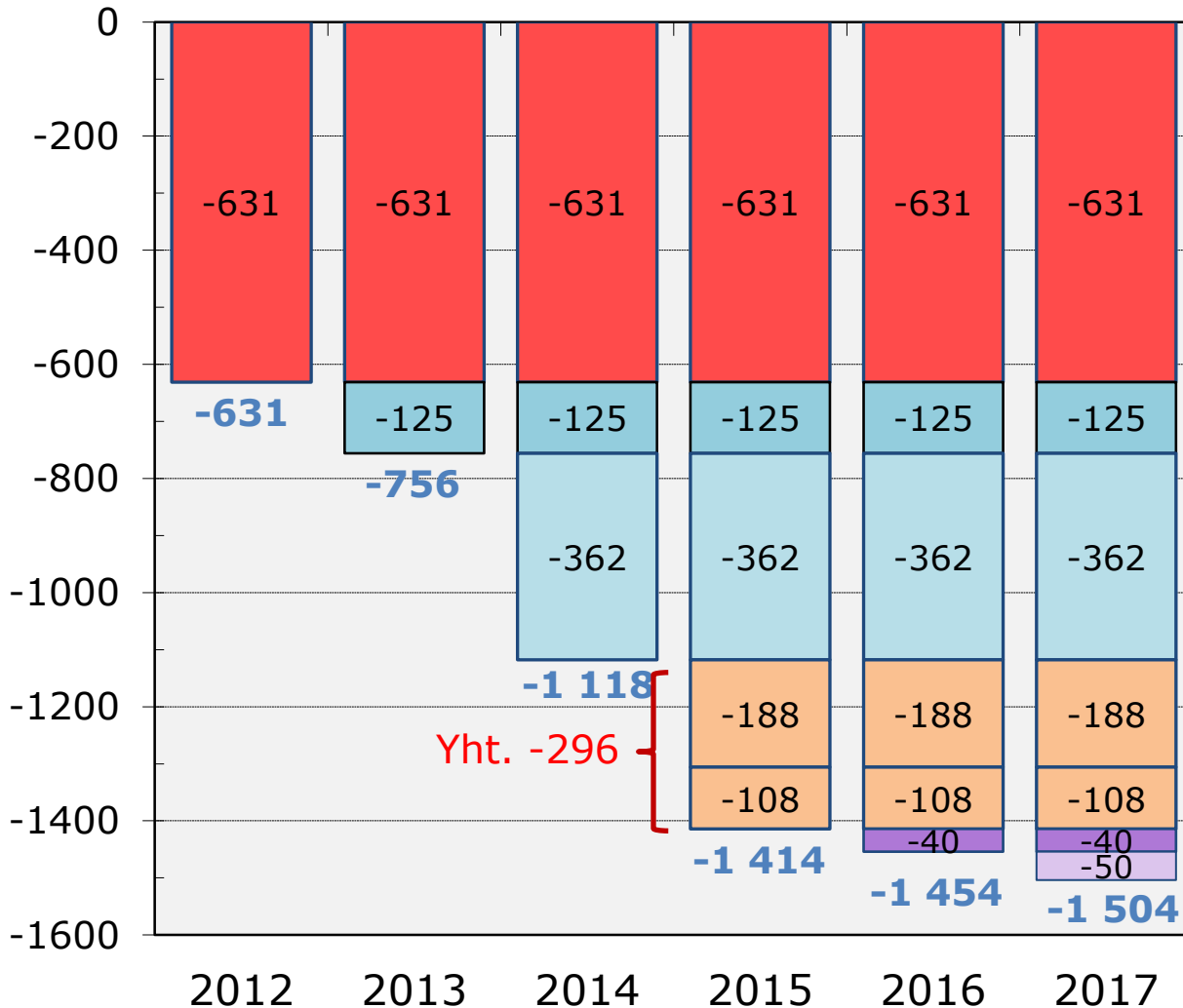
Terveydenhuoltomenot, % bkt:sta 2012

Terveydenhuoltomenot per asukas 2012, dollaria

Vuosien 2012-2017 leikkaukset kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen, miljoonaa €

Tehdyt päätökset alentavat valtionosuuksien vuositasoa hallituskaudella (v. 2015) **1,4 mrd. euroa eli noin 15 %**

Tämän lisäksi OKM:n leikkaukset:
 vuonna 2013 92 milj. €
 vuonna 2014 77 milj. €
 vuonna 2015 102 milj. €

-108 =

Kiinteistöverojen rajojen noston (48 milj. €) sekä sosiaali- ja terveystoimen maksujen korotusten (40 milj. €) hyödyn leikkaaminen kunnilta valtionosuutta vähentämällä sekä harkinnanvaraisen valtionosuuden pienentäminen (20 milj. €)

Valtionosuuksien leikkaukset toteutetaan pienentämällä peruspalveluiden valtionosuusprosenttia:

2011	34,11 %
2012	31,42 %
2013	30,96 %
2014	29,57 %
2015	25,42 %

→ kuntien maksuosuus on vastaavasti kasvanut

Valtion budjetin vaikutus kuntiin 2015

- VM väittää, että valtion toimien nettovaikutus kuntien tuloihin vuonna 2015 on -218 miljoonaa euroa verrattuna vuoteen 2014
- Laskelma aliarvioi kuntien menetyksiä
- Esim. työmarkkinatuen (yli 300 päivää) rahoitusvastuun osittainen siirto kunnille maksaisi niille VM:n mukaan 135 miljoonaa euroa, Kuntaliiton arvio on 300 miljoonaa euroa
- VM arvioi lukioiden ja ammatillisen koulutuksen leikkausten säästävän kuntien varoja enemmän kuin ne menettävät valtionrahoitusta